

Hea lugeja!

Mul on väga hea meel juhatada sisse Juridica kindlustusõiguse erinumber, milles sisalduvad artiklid käsitlevad nii kindlustusõiguse baasküsimusi kui ka spetsiifilisemaid teemasid.

Alustuseks tuleb möönda, et kindlustusõigus ei ole saanud Eesti õigusteades just üleliia suure tähelepanu osaliseks. Tõsi, paarikümne viimase aasta jooksul on ilmunud teatav hulk teadusartikleid, 2007. aastal ilmus allkirjutanu sulest kindlustusõiguse õppevahend, samast aastast pärineb ka võlaõigusseaduse II kommenteeritud väljaanne, mis hõlmab ka kindlustuslepingu kommentaare. Materiaalõigusel põhineva õiguskirjanduse ajakohasuse mõttes on kümme aastat aga tohutult pikk aeg. 2014. aastal jõustus uus liikluskindlustuse seadus, 2016. aastal uus kindlustustegevuse seadus. Väiksemaid parandusi on tehtud ka võlaõigusseaduse kindlustuslepingu sätetes. Mis veelgi olulisem: alates 2007. aastast on tekkinud olulises mahus kindlustusõiguse kohtupraktikat, mille tundmine on samuti hädavajalik. Seetõttu viimastel aastatel kindlustusõiguse õppimiseks ega õpetamiseks sobivat materjali enam ei leidunud.

Oluliseks murdepunktiks eeltoodud probleemi lahendamisel võib pidada liikluskindlustuse seaduse kommenteeritud väljaande ilmumist 2017. aastal. Sellele järgnes 2018. aastal õigusteade õpikute sarjas ilmunud kindlustusõiguse õpik. Nüüd siis veel ka Juridica erinumber! Näib, et kindlustusõigusel on praegu head ajad.

Kindlustusõigus areneb praegu ka seadusandlikul tasandil. Näiteks käib töö nn patsiendikindlustuse seaduse eelnõuga, mis muudab tervishoiuteenuse osutajate jaoks vastutuskindlustuse lepingu sõlmimise kohustuslikuks. Selline vastutuskindlustussüsteem loob patsientide jaoks vaieldamatult paremad võimalused saada kahjuhüvitist juhul, kui neile on osutatud mittenõuetekohast tervishoiuteenust. Kohustusliku vastutuskindlustuse sfäär aga näitab veelgi suuremat laienemispotentsiaali: lisaks patsiendikindlustuse seadusele on kavas kehtestada ettevõtjate kohustusliku kindlustusena ka tööõnnetuskindlustus. Ei saa jätta märkimata, et allkirjutanule on jäänud mõneti arusaamatuks nende seadustele seatud ootused, justkui peaks patsiendikindlustuse seadus vähendama haiglates tehtavaid vigu või tööõnnetuskindlustus hoidma ära tööõnnetusi töökohtades. Vastutuskindlustuse eesmärgid on paraku tunduvalt argisemad: kohustusliku vastutuskindlustuse esmane eesmärk on see, et kannatanu võimalikult kiirelt ja valutult kahjuhüvitise kätte saaks. Sekundaarne eesmärk on aga kahju põhjustamise eest vastutava isiku kaitsmine, sest kui kahju põhjustaja peaks tekkinud kahju ise hüvitama, võiks see väiksematele ettevõtjatele tähendada majandusraskusi, halvemal juhul maksejõuetust.

Juridica erinumbri ilmumisega kindlustusõiguse fookuses püsimine veel ei piirdu. Nimelt toimub 2019. aasta kevadel (täpsemalt 21.–22. märtsil) Tartus Eesti esimene kindlustusõigusele pühendatud rahvusvaheline konverents „Eesti ja Euroopa kindlustusõiguse aktuaalsed väljakutsed“. Konverentsil avaneb harukordne võimalus kuulata ettekandeid teadlastelt, kes kuuluvad kindlustusõiguse vallas – Euroopa mastaapi silmas pidades – kõige teravamasse tippu. Meil on hea meel võrustada näiteks Herman Cousyt Leuveni ülikoolist, Helmut Heissi Zürichi ülikoolist, Fabio Maniorit Trieste ülikoolist, Jaana Norio-Timoneni Helsingi ülikoolist ja mitmeid teisi. Samuti loob konverents soodsa pinnase, et arutleda Eesti kindlustusõiguse probleemide üle. Seega on konverentsile oodatud kõik, keda kindlustusõigus rohkemal või vähemal määral kõnetab.

Head lugemist ja kohtumiseni järgmisel kevadel Tartus!

Janno Lahe